

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erssébet-tér 9. sz. Tompa Mihály-u. 9. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felolós szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.

Kiadó lapfőigazgató:
RÁBELY KÁROLY.

Az előfizetés ára:
Egész évre 16 korona. — Félévre 8 korona.
Egyes szám ára: 36 fillér.
A hirdetés díja:
Bármiféle adományok nyugtázása soronként 30 fillér.
Hivatalos hirdetések soronként 75 fillér.
Legkisebb hirdetés térfogata 5 korona.
Nyilttér sora 1 korona.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetését és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A cseh-szlovák csapatok Gömörben.

Szombaton este még senki sem tudta, mikor következik be Rimaszombatnak a cseh-szlovák csapatok által való megszállása. Mindenki érezte, hogy csak órákról van szó, ideges feszültség űlte meg az emberek lelkét s vasárnap reggel arra a hírre ébredtünk, hogy aznap következik be a megszállás. Eleinte úgy tudták a hivatalos körök, hogy csak délután 4 órakor érkeznek a csehek, később híre jött, hogy a vonat már Rimabányán van s tíz óra után özönlött ki a nép a vasuti állomás felé. Az örökké kíváncsi Rimaszombat nem tagadta meg magát s hiába pergett álmosan a vendobos dobja s figyelmeztetett mindenkit, hogy maradjon otthonában, az emberek csoportosan vonultak kifelé s tizenegy óra felé járt az idő, mikor az első vonat megérkezett. A csapatok bevonulása háromnegyedtizenkettőkor kezdődött s s mire deket harangoztak az öreg toronyban, zöldes uniformis és alpini fővegű katonákkal teltek meg az utcák. A 32-ik cseh-szlovák ezrednek egy zászlóaljja vonult be a városba Podhraczký Ferenc kapitány vezetésével. A csapatokkal jött dr. Daxner Samu zeupán is, aki a csapatok parancsnokával és dr. Zathureczky Adolf ügyvéddel a vármegyeházára ment s ott a főispán kormánybiztos fogadó szobájában tárgyalták meg a megszállással járó első intézkedéseket. A tárgyaláson résztvett az alispán, a város polgármestere, rendőrkapitánya, a Nemzeti Tanács elnöke, a több megyei tisztviselők s a tárgyalások eredményeképpen megtörtént a csapatoknak elszállásolása.

A katonaság birtokába vette a postát, távirát és telefont, a vasuti állomást is megszállták s felállították a városban a közrendet fenntartani hivatott őrségeket. — A polgárőrség feloszlott, a rendőrök fegyverviselését nem akceptálták s így a rend fenntartása jóformán teljesen a megszálló csapatok kezébe került.

Dr. Daxner Samu még vasárnap vizsautazott Tiszolcra s megbízásából dr. Zathureczky helyettesítette őt a további intézkedéseknél.

Hétlőn egy század katonaság Tor-

nálja felé indult s megszállták a községet.

Hétlőn a megszálló csapatok parancsnoka a rendőrtőzkapitány utján parancsot adott ki, mely szerint mindennemű lőfegyver, kardok, töltények és robbanó anyagok aznap délután 5 óráig a parancsnokságnál beszolgáltatandók. A lakosság rendben tett eleget a felhívásnak. A tényleges és tartalékos tisztekre nézve mindennapi jelentkezési kötelezettséget írt elő a parancs s a katonaruba viselését distinkciók és kinttetések nélkül engedte meg.

A parancs értelmében a záróra esti 9 órában lett megállapítva s ezen időn túl az utcákon tartózkodni és járni tilos.

Szerdán újabb parancs intézkedett s eszerint a szeszese italok kiszolgáltatása lett korlátozás alá vonva és pedig olyképen, hogy a vendéglőkben az étkezéshez 3 deczi szeszese ital, a kereskedésekben zárt palackokban naponta 1 személynek 1 liter bor szolgáltatható ki. Ugyanezen parancs értelmében tilos a magyar nyelvű újságoknak nyomása, (a Gömör-Kishont megjelenése külön engedélyezés alapján történt) árusítása és terjesztése s így a budapesti lapokat Rimaszombat — további intézkedésig — nem kapja meg.

A politikai egyesületek működésüket nem folytathatják. A városból csak igazolvánnyal lehet eltávozni s a bejövétel is a községi előjáróságok igazolványához van kötve.

A keddi nap folyamán a megszállással kapcsolatos intézkedésekről volt részletes tárgyalás Remenyik Aladár kormánybiztosnál, melyen különösen a vasuti közlekedés, a posta, távirat és telefon forgalom módozatait beszélték meg. Értesítéseiteink szerint a vasuti közlekedést Feled felé mielőbb meg akarja nyitni a megszálló sereg parancsnoka s amint a magyar kormánybiztos megszerzi ehhez a máv. szerelvényét, a közlekedés kezdetét fogja venni. A postaforgalomra nézve cenzurális intézkedések tettek s eszerint levelet és táviratot — a hivatalos levelek kivételével — magyar nyelven csak a megszállott területekre lehet írni, a meg nem szállott területekre mindaddig, míg

elegendő számú magyarul tudó cenzorról gondoskodik a cseh-szlovák csapat, csak német, cseh vagy tót nyelven. Telefonálni csak helyben szabad.

A nemzeti tanács működését, amennyiben népjóléti intézkedéseket tesz, nem akadályozza a megszállás s a végrehajtó bizottság több népjóléti kérdés megtárgyalása végett az elmúlt héten két ülést tartott.

Ezek nagy vonásokban és dióhéjba szorítva a megszállással kapcsolatos hírek. Általában rend és nyugalom van s az élet normális keretek között folyik.

Fórum.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Szokolay János tart. hadnagy tollából egy sok tekintetben megszívlelendő levél érkezett szerkesztőnkhez, mely kulturális viszonyaink oly érzékeny pontját érinti, hogy lehetetlen teljes napirendtéréssel elsiklani felette.

Azzal kezdődik a levél, hogy Budapest magába szív minden kulturát s a vidéki városok életében csak vérszegény jelenséget látjuk a haladásnak.

„Tapasztaltuk külföldön, — írja — hogy az u. n. eldugott városok is fejlett kereskedelemmel, iparral, magas kulturával dicsekedhetnek, míg nálunk a mellékságokon fekvő városok a legkeletibb tudatlanságban és elmaradottságban élnek.

Városunk a legkedvezőbb itélet után is az utóbbi kategóriába esik. A hazatért ifjúságnak szokatlan üres e hely, nincs egy intézmény, hol a lélek művelődést nyerne, nincs hely, hol lelki gyönyört lelne az ember. Városunk körei inkább adnak helyet a kártyaszatálnak, mint az eszmecsereinek, kávéházaink mindent ismernek, csak az újságot nem, könyvtárainkat a „Rocambolok” izgató kötetei töltik be. Magáról a népről sem kecsegtetők a tapasztalatok. Társadalmi kötelezettségeit az anyagi gondok kötik guzsba, meggyőzött lelkét az események végletekbe aják, egy kedvező sor örtült lelkesedést vagy megforditva kétségbeesett lemondást szül. Az ember értékének, műveltségének még mindig a ruha a fokmérője. A nép jogtalan bírálatával fölhagynak, mert ez következményeket is vonhat maga után, csak azt említem még meg, hogy a pletyka az emberek legkellemesebb társasjátéka.

Hála... a sötétség derengeni kezd, egy új kor rohogott be, mely ledönti a barrikádokat, jelszava: „azok érvényesüljenek kik dolgoznak.”

Az alábbiakban egy indítványt adok az ön szerény véleményem alapján, miként lehetne a fentieknek megfelelni s helyi lapjainknak némileg lendületesebb szint kölcsönözni.

Egy, az arra alkalmas és vállalkozó egyének társadalmi, kor és nemi különbség nélküli szervezete, az u. n. kulturszervezet által.

Foglalkozna irodalmi, esztétikai, jogi, kereskedelmi, gazdasági és ipari problémákkal.

A járatlanokat felvilágosítani, különböző tárgyu felolvasásokkal az ismereteket terjeszteni, kellemes melagséget és derült életfelfogást vinni kiki családjá körébe.

Gondolkozzon rajta az olvasó, vajjon nem szívesen ölelné e tel ez indítványt ő is, azt hiszen mindenkinek kedves az Eufe, annál nagyobb hasznára lehet annak, minél sokoldalubb. Maga a kivétel nem nehéz, ha számosan leszünk, akadályok sem lesznek.

Indítványomat többekkel közöltem, kik ezt helyeselték, nem tudom az élettapasztalatok által a szervezésre hivatott éltesebbek miként fogadják a felvetett kérdést, de azt hiszem, súlyos gondjaik mellett is juttathatnak a főz- nek valamit. Ha az indító ok megszületik, a szervezkedés munkája alatt, minden kérdés tisztázódni fog.

Aki ambíciót érez és vállalkozik a megte- remtés munkájára, csináljon egy tervezetet, mi fiatslok igaz odaadással állunk a czél szolgál- latába.

Bár ne maradnának szavaim következmények nélkül, előbb utóbb ennek ugyanis be kell követ- keznie, ne legyünk Pató Pálok, fogjunk hozzá!

Eddig a levél. És most rövid válasz megy rá. Régen érezzük mi is ezt, s mit Őn is, régen lobog bennünk a vágy, kulturális egyesületek, dolgozó, szívós és nem álhalott egyesületeket létesíteni Gömörben. Mikor a Tompa Kultur Társaság gyönyörű eszméjét felszínre hoz- ták, Lukács Géza az életbe vezetni igyekezett, teli voltunk örömmel, szívvvel és lelkesedéssel, mikor szemtől szembe láttuk, hogy mily készsé- ges egyéni kérdések akasztják meg a megva- lósítást, jobbnak tartottuk nem írni erről a kér- désről. De azért szívesen tudvözöljük a levélíró- t, mert nem árt ezt a kérdést állandóan felszínen tartani. Hátha egyszer csoda történik és életre kap az a csacsemő, mely megszületni sem birt eddig.

Nézzünk körül,*)

mit látunk? Henyéséget munkátlanságot, bor- zasztó henczegést az utcákon.

Ökölbe szorul a keze az embernek, mikor látja hogy tagbaszakadt, hatalmas férfiak tén- feregnek az utcán s orra alá fujják a ciga- retta füstöt annak, aki a lusták által szélteben elfogva tartott járdán nagynehezen tud áttüle- kedni és sürgős ügye után haladni.

Tovább menve látunk nyugodtan, megelé- gett ábrázattal sétáló „nyugalmazott” magánzó urakat, kik a háboru konjunkturái révén bőse- ges anyagi javakhoz jutottak; talán olyanok is lehetnek köztük, kik immár maguk elrestelték a vagyonszerzés nem egészen legitim módját s úgy tettek, mint az a kávé, ki szemhunyo- ritás nélkül számít dupla krétával, de aztán el- szégyeli magát, vagy nagyon meggyapjasodik, de erőt vesz magán és otthagya csunya mes- terséget.

Szeretnénk segíteni, de nem tudunk s így magunkba fojtva keserűségünket, igyekeznünk toválni az agyunkat megszálló s homlokun- kon barázdát varázsló nehéz gondokat.

De ne folytassuk tovább, hogy mit látunk, mert hiszen minden rosszat látunk, és semmi jót s annál amit látunk, csak az rosszabb, amit hallunk. Hangos, lármás istenkáromlást, a leg- trágárabb kifejezéseket, harsogó, csemány ká- romkodást. A tudatlan nép ezt meg azt hallja, amiből egy szó sem igaz, szidja az urat, meg a szidót, mert annak mindene van. Haragszik a tisztviselőre, aki ugyan éjt — nappallá téve, nélkülözve, ünnepet, pihenőt nem ömerve dol- gozott a háboru alatt. Aztán akadnak szónokok, akik a háboruban ugyancsak megszedték ma- gukat és féltik az összeharcsolt vagyont, hát beállnak a zuglódók közé s hogy magukról eltereljék a figyelmet és a békétlenkedők előtt népszerűvé tegyék személyüket, ahelyett, hogy csendesítőnek a kedélyeket, demagóg módon még inkább tüzelik azokat, kiknek hályog van a szemükön, nem látnak, nem hallnak, csak ok nélkül zognak. Az iparos, aki szűzakat, ez- reket keresett ruhán meg cipőn, ross néven veszi a kereskedőnek, hogy ő is szerzett; a gazda, aki a marhát, a tejtermékeket stb. hor-

ribilis áron adta el, nem tudja elfelejteni a ke- reskedőnek és iparosnak, hogy az is busásan megfizette az árut stb. stb. egész láncolatát el lehetne sorolni az igaztalan forrásoknak, melyekből az emberek dühe fakad. — Emséltt mindenki kritizál olyan intézményeket és fog- lalkozásokat, melyek terén a legnagyobb fok- ban analfabéta.

Büntetlenül és feleltlenül mond sok ember ítéletet és véleményt és ezt szívesen adják to- vább különösen akkor, ha kedvezőtlen; a rossz híreket terjesztik, akármiyen foglalkozást üzzün valaki, ebbe bele kontárkodik a hozzá nem értő és a „hadigazdagok” nak pláne megnőtt a szarvak, mert ezek nemcsak házakat vásárol- nak és még mindig gyűjtik a vagyont, de íté- lkezni is akarnának eleve nek és holtak fölött. Vagyis röviden mondvá: hallunk sok-sok ross- szat, de nem halljuk, hogy az emberek egymást serkentenék a munkára, nem halljuk, hogy az emberek az egymás megértését, megbecsülését dik- tálnák; nem halljuk azt a hirt, hogy az embe- rek kerülnek a muzsikáz korezmát és keresik a munkát és nem halljuk azt, hogy az emberek már gondolkodni kezdenek ennek a nyomorult országnak a jövőjén, hogy mi is lesz tavasszal, milyen éhínség vár ráuk és az általános dolog- talanság, munkakerülés folytán mi lesz a ter- meléssel? Ha nem lesz élelem, az általános erő- hiány következtében az ellentállás csökkenése miatt hogy fognak grasszálni a pusztító járvá- nyos betegségek s még nem volt elég a háboru, a fogság, a spanyol betegség, — az általános pusztulás, — mi vár még ráuk? Bizony ne virtuskodjunk senki, igyekezzék mindenki meg- huzni magát és csendesen dolgozni, de folyton dolgozni, mert hiszen olyan parányiak: meg- törték, megalázott, sorsüldözöttek vagyunk, hogy ha nem változik meg a helyzetünk, a legsivá- rabb, a legsomorubb tavasz fog ráuk virradni!

Hirek a gömöri közéletmezés és közellá- tás világából.

Öt waggon árút hozott be a megszáll- lást megelőzőleg a Gömörmegyei Áruforgalmi részvénytársaság putnoki raktárából Rimaszom- batba. Volt közte cukor, főzelékféle és bőr- anyag s az olosztás az alispán rendelkezései nyomán most van folyamatban.

A cukorkérdés erősen égető kérdés lett, mert a Czukorközpont stornirozván a sze- rencsi gyárból kiutalt 4 waggon szállítást, most már annyi készlet sincs, amennyi a janu- ári szükséglet kielégítésére elegendő. A januári cukor legnagyobb része nyers cukor.

Dolgozhatnak a cipészek. A rima- szombati cipőhivatal a körzetébe tartozó vala- mennyi cipész és eszmadia részére kiutalt bőr- anyagot új cipők és eszmadák készítésére.

Kiosztották a tisztviselő ruhákat. A Népruházati Bizottság részéről kiutalt tisztvi- selő ruhákat a főispán elnöklete alatt működő szétosztó bizottság mind elosztotta s jelenleg semmi anyag sem áll rendelkezésre. Mivel az újabb kiutalásnak Budapestről való elszállítása oly forgalmi akadályokba ütközik, melyek elimi- nálása csak bizonytalan idő múlva lesz eszke- zölhető, a tisztviselők teljesen hiába intéznek ruhakiutalási ügyben kérvényeket a főispáni hivatalhoz.

Nincsen szappan. A hatósági szappan- ellátás már régebben csak nagy zökkenésekkel volt fenntartható s a közelmuliban teljesen meg- szűnt. Ki volt utalva Budapestről a vármegye részére egy kisebb szappantétel, de ennek el- szállítása a megszállítás miatt nem volt kerosz- tülvihető. A háztartások most sortésölések ide- jén tudnának háziszappan készítéséről gondol- kodni, mely jobb is lenne, mint a csupa homok hadiszappan, de ehhez nincs maróráron. Illetve van a zúgkereskedelemben különként 20—24 koronás árban. A rimaszombati nemzeti tanács foglalkozott ezzel a kérdéssel s tervbe vette, hogy a rendelkezésre álló s a husakező foly- tán előállott faagyumennyiségből szappant fog készíttetni, hogy legalább a leginkább reászorul- tak minimális igényét kielégíthesse. A szappan- inség különösen érezhető a kórházban, gyermek- menhelyen, ahol igazán életkérdés a tisztaság.

Petroleum. A magyar kereskedelemügyi miniszter értesítette az alispánt, hogy a kiutalva lévő petroleumot nem szállíttatja le, mert a demarkációs vonalon túl nem eszközöltet azál- litást. Ugy értesülünk, hogy Daxner Samu dr. zsupán arra az esetre, ha Breznóbánya—Tiszolca között a vasuti forgalom megindul, kilátásba helyezte a vármegyének petroleum szállítmányt.

Januári kukoriczárak. Folyó hó elsőjétől fogva a közönséges csöves kukoriczár- nak 44'90, a morzsoltnak 53'80, a csöves kuko- riczának 51'35, a morzsoltnak 61'95 korona az ára métermázsanként. A kukoriczacsutkáért mé- termázsanként 8 korona térítés jár.

Hirek és vegyesek.

A mai számunk igazán próbbja volt az újságírói és nyomási képességünknek. A megszálló parancsnokságtól az utolsó pillanatban kaptuk meg a megjelenhetési engedélyt s a lap megírá- sára mindössze egy éjszaka, a nyomdai munkák elvégzésére egy nap állott rendelkezésünkre. Kemény munkát végeztünk mindannyian s az újsá- got csináló emberek büszkeségével állunk a hasá- bok előtt s küldjük szét a lapot olvasóinknak.

A kormánybiztos Budapestre ment. Remenyik Aladár kormánybiztos szombaton Bu- dapestre utazott.

Cseh-szlovák megbizottak a köz- igazgatásnál. Ugy értesülünk, hogy dr. Daxner Samu a megszállott területen lévő al- sőbbfoku közigazgatási hatóságokhoz megbizot- takat nevezett ki. Eddig a következők ily meg- bizottak működnek a vármegye területén: a garamvölgyi járás főszolgabírói hivatalánál Dax- ner István, a tornaljai főszolgabírói hivatalnál Urbanecz Pál, a nyustyai főszolgabírói hivatal- nál Hanecz Emil, a ratkói főszolgabírói hivatal- nál Manicza János, Nagyrőce városnál Bettó Melán dr.

Választmányi ülés. Az „Othon Tár- saskör” választmánya dr. Cziner Miksa igazgató- tanács tag elnöklésével f. hó 16 án ülést tartott, melyen a pénztári jelentés tudomásulvétele után folyó ügyek nyertek elintézését s az évi rendes közgyűlés megtartási ideje január hó 26 ára tűzített ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatási mi- niszter a X. fizetési osztály 3. fokozatába áll. polgári iskolai rendes tanárrá nevezte ki a put- noki polg. iskolához: Breznay Lajos áll. polg. iskolai megbizott tanárt; Szakall Antónia áll. polg. iskolai megbizott tanárt pedig az orsovai polg. iskolához nevezte ki.

Változás a gyermekmenhelynél. A rimaszombati állami gyermekmenhely itteni telepfelügyelőnöje: Rábely Katalin állásáról le- köszönt. Az állás ideiglenes betöltésével Szalon- tay Anna bizatott meg.

Esküvő. Galambos Géza máv. üzletveze- tőség budapesti tisztviselője, ki a harcztóren szerzett rokkantság folytán mint hadnagy nyug- díjaztatott, a lefolyt héten tartotta esküvőjét Budapesten Herbek Etelkával Máramaroszi- getről.

Nem volt közigazgatási bizottsági ülés. A megszállásra való tekintettel a vár- megyei közigazgatási bizottság mult hétfőre hír- detett ülése nem volt megtartva.

A főgimnázium szünete. A mult hé- ten szünetelt a helybeli főgimnáziumban s ta- nitás, mert a vasuti forgalom akadályoztatása miatt a vidéki tanulók nem járhattak volna be a városba. Most azonban a forgalom a meg- szállott területeken megindult Tiszolca és Poltár felé s így a tanítás hétfőn, január 20-án meg- kezdődik.

Postaigazgatósági kirendeltség Miskolczon. Miskolczon a kassai posta- és távirdaigazgatóság egy kirendeltségét szervezték meg, mely hivatva lesz a közvetítést és kaposo- latot fenntartani a megszállott területen lévő kassai postaigazgatóság és a meg nem szállott területen lévő s a kassai postaigazgatóság alá tartozó postahivatalok, továbbá a budapesti pos- taigazgatósággal.

Halálozás. Dr. Stern Jakab itteni ügy- védet mély gyász örte, amennyiben nővére: Stern Katalin 36 éves korában e héten Teschen- ben meghalt.

*) Lapunk mult számából kimaradt. Szerk.

Elismerés a gyermekmenhelyi gondnoknak. Fodor Emil, a rimaszombati gyermekmenhely gondnoka, aki Debreczenből lett ide helyezve, Debreczenben a Patronázs Egyesületnek hat éven keresztül titkára volt. Most, hogy ezen állásáról lemondott, a Patronázs Egyesület nagy sajnálattal vette tudomásul lemondását, érdemeit jegyzőkönyvbe vetették, tiszteletbeli tagnak megválasztották és elismerésül 1000 korona jutalomdíjban részesítették.

Gyűlés. A Gömörmegyei Fehérkereszt-Egyesület elnöki tanácsa e hó 11-én délután ülést tartott Lukács Gézákné ügyvezető elnök vezetésével. E gyűlésen több adminisztratív ügy nyert elintézését s az ülésből üdvözlő iratot küldött az elnökség Remenyik Aladár főispán-kormánybiztosnak kinevezése alkalmából.

A rokkantak köszönete a „Gömör-Kishont“-nak. A Gömörmegyei hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvaik szövetsége levelet intézett lapunkhoz, melyben köszönetét fejezi ki azért a jóindulatért, mellyel a szövetség megalakítását támogattuk. A levélre itt és anynyit válaszolunk, hogy a világyilkolás szerencsétlenjei iránt érzett minden szimpátiánkkal állunk mindig a nemes célzatu szövetség mellett.

Ujabb tizenet a rozsnói kormánybiztosnak. Gorzó Gellért dr. rozsnói karnatalmi miniszteri megbízotthoz a „Gömör-Kishont“ utolsóévi számában egy kérdést intéztünk ezen rovatunkban. Gorzó ur a „Sajóvidék“-ben terjedelmesen felelt rá. Ha mi is hasonló terjedelmességgel reflektálnánk soraira, kevés helyünk akadna mára. Tehát csak röviden! A „Gömör-Kishont“ negyvenéves tisztes hírszolgálatát ne bántsa „kormánybiztos“ ur a legyen nyugodt, mi illetékes helyről szerezünk be információinkat, mert ha bóról van szó, nem fordulunk közbiztonsági közegekhez (például Önhöz), hanem a bérlosztással foglalkozó hatóságokhoz. Különbben állításainkat fenntartjuk.

Végeladás! A régi jó kereskedelmi idők népszerű szólama szaladt végig szombaton a városban. Egy divatrua üzlet tulajdonosa dobta bele a levegőbe azt a szótamat s ember ember hátán állt az üzletében s vette az olcsó harisnyát, szövetet, selymet, vásznat stb. Ezútnkbe jutottak az elmúlt idők „occásiós“ hetei, a „mélyen leszállított árak“ korszaka s szomorúan nézzük, hogy kapkodnak az emberek egy pár méter grenedín után, amit most potom 40 koronáért mértek, mikor békében 40 fillérért drágállottuk ugyanazt.

Körjegyzők áthelyezése. A hivatalos lapban Hegymegi Kiss Pál, a működésükben akadályozott közszégi, vármegyei és városi alkalmazottak kormánybiztosja közli január 4-iki intézkedését, mellyel Gömör és Kishont vármegyében áthelyeztetek: Kaleday Sándor almagyi segédjegyző Rimaszécsre körjegyzőnek, Guttman Miksa felsőbalogi segédjegyző Rimatamáfalára segédjegyzőnek, Kengyel Lajos nagyszuhai körjegyzőt Rimatamáfalára körjegyzőnek, Soltész Adolf putnoki adóügyi jegyzőt a várgedei körjegyzői állásra ideiglenes minőségben; Preiss Ferenc szirki segédjegyzőt Rónapatakra körjegyzőnek, Klekner Károly göcsi körjegyzőt a szirki körjegyzői állásra, Jókóvy Jenő ogyáni segédjegyzőt a forgácsfalai körjegyzői állásra, Ogyáni Béla keleméri körjegyzőt az ogyáni körjegyzői állásra, Csorbai Endre forgácsfalai körjegyzőt a tiszolcai községi jegyzői állásra, Veszter Frigyes ujantalfalai körjegyzőt a rimakokovai jegyzői állásra, Holics Ernő helpai körjegyzőt a nagyszuhai körjegyzői állásra, Kirner Jenő rónapataki körjegyzőt a sajórédei körjegyzői, Várhegyi Béla szirki körjegyzőt a meleghegyi körjegyzői, Kovács László sziliczei körjegyzőt a keleméri, Michalovics Gyula özérényi körjegyzőt a putnoki adóügyi jegyzői, Lengyel György sajszentkirályi körjegyzőt a zádorfalai körjegyzői, Malinák Róbert nagyszuhai körjegyzőt az özérényi körjegyzői, Gajdár József volt segédjegyzőt a nagyszuhai körjegyzői, Madarassy Árpád alsóhangonyi körjegyzőt a nemesradnóti körjegyzői, Szegedy Gábor nemesradnóti körjegyzőt az alsóhangonyi körjegyzői, Záhorszky Ernő batléri körjegyzőt a sajszentkirályi körjegyzői és Márton Géza ledniczi (Trencsén megye) körjegyzőt a klenóczi körjegyzői állásra, mint helyettesek és kirendelték, kiknek állásukat nyolc nap alatt el kell foglalniok.

„A 40 éves Gömör-Kishont“ cím alatt meleg sorokban emlékezik meg a „Sajóvidék“ lapunk csendes jubileumáról. „A jól végzett munka tudatával és négy évtized múltjának büszkeségével tekinteth vissza a lap szerkesztője és kiadóhivatala — írja — a megfutott szép pályára, melynek határköveit és utjelzőit a szerkesztők és munkatársak igazság-szeretete és kötelességtudása, a kiadók áldozatkészsége és szorgalmas munkája és a nagyközönség szeretete, elismerése és hálája állította.“ Ugy ezeket a kollegiálisan szíves sorokat, mint a többi hozzánk érkezett nagyszámu üdvözléseket hálásan megköszönjük.

Megnyiták a helybeli népiskolák. A rimaszombati polgári- és elemi leányiskola tudvalevőleg tüzelőanyaghiány miatt nem nyitlak meg újév után, a héten pedig péntekig az összes iskolák szüneteltek. Pénteken pedig a polgári- és elemi iskolákban megkezdődött a tanítás.

A vármegye pénzügyintézetei zavartalanul folytatják működésüket és a Rimaszombati Takarékpénztár készséggel továbbit bír-hova pénzküldeményeket, valamint kifizeti a nála utalványozott összegeket.

Vonatok közlekedése. Bizonyára érdekelni fogja olvasóinkat a cseh-szlovák megszállítás következtében beállott változások a vonatok közlekedését illetőleg. Rimaszombatról Feled felé és vissza a vonatok nem közlekednek, azonban Feledről ugy Miskolcra, valamint Füléken keresztül lehet Budapestre utazni. Losoncra Póltáron keresztül van direkt összeköttetés és pedig ez a vonat indul Rimaszombatról este 6 óra 22 perckor és Losoncra érkezik este 9 óra 30 perckor. Losonczról indul egy vonat délelőtt 10 órakor és Rimaszombatra érkezik délután 2 órakor. Tiszolcra indul délután 2 órakor és Tiszolcra érkezik este 6 órakor és vissza indul reggel 5 óra 46 perckor és Rimaszombatra érkezik 7 óra 45 perckor. Ez a vonat csak Tiszolcra és vissza közlekedik. Azonkívül Bánréve és Dobsina között Pelsőc és Rozsnyón át szintén forgalomba helyeztek két vonatot és pedig az egyik Bánrévéről indul 5 óra 03 perckor délután és Dobsinára érkezik 9 óra 13 perckor este. Ehhez a vonathoz Feledről indulni kell reggel 7 órakor. A másik vonat Dobsináról indul reggel 4 óra 12 perckor és Bánrévére érkezik 7 óra 32 perckor, ezzel egész Feledig lehet utazni, mely vonat este 6 órakor érkezik meg Feledre. Vasuton utazni a megszálított területen csak a községi előjáróság írásbeli engedélyével szabad, ez az engedély Rimaszombatra érkezéskor a megszálított parancsnoksággal lebélyegezendő, a meg nem szállott területre csak a parancsnokság engedélyével lehet.

Lesznek-e vásárok? A cseh-szlovák megszállítás hírére a közrend érdekében betiltotta az alispán a vármegye területén a vásárok megtartását. Most ugy értesültünk, hogy a megszálított seregek parancsnoka a vásárok megtartását nem akadályozza, mindössze azt a korlátozást teszi, hogy a vásárok megtartása a parancsnokságnál 48 órával előbb bejelentendő.

Ifj. Vondra János cserépkályhás
Rimaszombat, Ujváros-u. 8. sz. alatt.

„A vörös Sámson“ című sikerült magyar film szórakoztatta a mult szombaton (vasárnap nem volt előadás) az Apolló mozi közönségét, mely szívesen látogatja egyetlen szórakozó helyét. Most szombaton és vasárnap az „Utolsó hajnal“ című nagyszabásu film megy, mely 4 felvonásban egy rejtelmes történetet visz vászonra. Músor: Január 25—26. Szombat és vasárnap az „Árendás zsidó“ című népszínmű kerül színre. Főszerepben: Lenkeffy Icsa, Gál Gyula, Báthory Giza, Kemenes Lajos. Az előadások ezentul 3—5 és 7 órakor kezdődnek. Február 1. és 2-án az Oberammergaui passiójáték kerül bemutatásra. Krisztus életét vizsgáló filmre ez a világhírű játék.

A Gömör-Kishont előfizetési díja:
fél évre . . . 8 korona,
egész évre 16 korona.

Közzétnyilvánítás. A Gömörmegyei Fehérkereszt-Egyesület gondozása alatt álló nyomorék gyermekek részére Keisler Mara 2 kgr. füstölt húst adományozott. Az előkészítést hálásan köszöni.

Táncmulatság Likóron. A likértelepi ifjuság t. hó 25-én a tiszti kaszinó nagytermében jótékonycélú táncmulatságot rendez.

CSARNOK.

A kötelesség.

Írta: FÜZESI ÁRPÁD.

Ejtél elmúlt. A kávéház páholyában még vig volt az élet. A pezsgő és teketekavé frissítő ereje, mely a holnappól lopja a jókedvet s erőt, lázban tartotta a lelkek harmóniáját.

A művész asztalnál együtt ültek a fiúk. A villany enyhe sárga fényt varázsolt. Öten ültek együtt. Öten, akik már bejárták a külföld tölteit és hímest mezőit. Szedtek virágot a művészet rétein, könnyű hangulatokért, színteltekért, svungos vonalakért adták oda arcuk pirját, szemük csillogását, könnyű kacajukat.

Most, ahogy itt ültek egy néztek ki, mint a varjak, kiket összehozott az éhség, a hideg hőmezőn. Talán meg is érezték, hogy tulkomoly kompánia ez együtt. Fölkeltek, fizettek, mentek.

Az eső és szél dühös perlekedéssel vágott arcukba, amint kiléptek a vizes járdára. Ott elváltak. Csak Lengyel Feri és Andor Bandi karoltak egymásba és tartottak hazafelé, a közös hónapos szobába, szóltanul, meg megrázva nagy kalapos fejüket, melyen valóságos vizgyűjtő volt a széles karima.

A harmadik emelet szerény, de lakályos szobája fogadta őket. Andor Bandi szobája volt, aki még remélt az életben, nagy energia köteget dobálván e ezimen a művészet moloch karjaiba. Feri, Lengyel Feri már az élet delelője után volt. Ő már csak élni akart, mert az élet-ösztönt a családások nem pusztították ki szívéből. Így most barátja volt a mecénása, akinél az alkotás „holtponjtait“, ezeket az üres napokat eltöltötte. Nem csinált semmit. Álmodozott. Nézett. Várt. Várta a letargia elmúlását.

Bandi begyújtott a kis vaskályhába. Két öblös kopott fotelt tölt eléje. A szekrény tetéről levette a dohányos dobozt, megtöltötte kurta pipáját, aztán megkínította Ferit. A kis vaskályha dühösen morzsolta a puhafát és patogva harapott a szénbe. Két szemfényke izzó foltokat rajzolt a sötét falakra. Patogott egész testében a kis szőnyeg, amiért fölzavarták csendes éjszakájának idején, hogy dolgozzák, egyék és emészte láza mellé kuporodjon két ember, két csendes, álmodó, két hű, kopott pajtás.

A két fiu csöndesen szívta a pipáját. Kinyitották a vaskályha ajtaját, mely barátóságos fényrel vontta be a kis szoba felét. És megkezdődött a lágy, vontatott beszéd, amelyre oly jó alkalom az ilyen meleg tónus, az ilyen Rembrand fényű kis szobácska.

— Feri! — szólalt meg Andor Bandi öblös, mesélő hangon — Te Feri, én tartozom neked egy mesével, egy csendes, bus történettel, amely olyan igazán nekünk való, olyan őszinte, meleg, szomorú.

Még nincs egy hete, — folytatta Bandi a kályha ajtót lassan behajtva — hogy Vándory Géza-t eitemettük. Emlékszel, hogy milyen temetés-esoda volt az utolsó útja. A város színe, java ott volt s a koszorúk tömegét alig bírta a sír... Ez azonban mindegy. Vándory Géza, a mi Gézánk már nem jön többet közénk. Öten vagyunk már csak. Egy köztársaság, egy kis ekonóm állam, akik eitemettük a fejedelmet s méltó utódja nem lévén, üres marsd a trónja, a kávéházi kényelmes karosszék.

— Feri kérlek, — folytatta Bandi a bus mesét — nekem egy nagy teher van a lelkeimen. Kötelességből, szeretetből vállaltam, de nem bírom tovább. Azért fogok most neked elmondani mindent, hogy megosszuk a terhet, a fájt, a könnyet.

— Géza utolsó napjaiban egyszer fölhevított magához. Felesége, a csoda szép, kellemes, okos asszony nem volt otthon. Géza szegény, már nagyon oda volt. Sápadt feje csak a váza volt az arcznak, szeméi — azok a beszédes kék szemek — mély, sötét koszorúból néztek reám.

— Bandikám, — szólalt meg a mi Gézánk — Bandikám kedves! Nézd! Mi ketten egy hosszú időt barangoltunk már be s most el kell vállunk. Nehéz a válás! Tőled különösen és... Tőle, az én szépséges asszonytól. Ha legközelebb jössz, nem tudom, nem lesz e már későn, azért hát most zárom le életemet veled szemben.

— Engem úgy ismertetek, mint kevés szavú, fáradt, neves pikfort. Ugy is halok meg. Ezt tudom, mert így mondták az emberek. A művészt ismerte bennem az egész világ s gondolataimat tíz éven szinte tökéletesen átértézték. De most én szólalok meg, én, az én Énem, az ember, a fáradt belvilág s a művészi énem levett kalappal áll csupán stófáza.

Vándory Géza megakadt. Egy köhögési roham félbeszakította. Ivott egy kis vizet. Megtörülte sápadt ajkát és aztán újra beszélni kezdett.

— Művészetem, tragédiám, örömem, életem, szenvedésem, az oltárnál kezdődött, amikor az én csoda szép asszonyom enyém lett. A szerelemben annyi egyéni nézetem, vágyam, ideáлом volt, hogy kerültem mindig a nőket. Mig aztán Kláriban, a feleségemben találtam föl az eszményi, a tökéletes asszonyt. Ő lett a boldogságom, ő lett a tragédiám éppen azért, mert nem csalódtam benne.

Forró, szent, tiszta szerelem volt esküvőnk utáni két esztendőnk. Engem, a szerény kis ügyvédet, a kliensek eléggé fölkerestek, úgy, hogy szükségem soha sem láttunk. Boldog voltam, tökéletesen az. A feleségem jószágos, anyagi szeretettel vett körül s én rabja voltam, a legteljesebben, a legőszintebben. Ezerezer elmondtam önmagamnak, hogy: szép, drága! Boldoggá teszem őt! Esküszöm! Bármi áron!

Tudod azt, hogy szabad óráimban festegtettem. Egyszer aztán — éppen feleségem portréját — sikerült kiállítani a Nagy-Szalón tavaszi tárlatán. A verniszázson ott voltak. Mi is ketten. A hatás, a siker csodás volt. A Nagy-Szalón legszebb képa gyanánt emlegették képeimet. Egy előkelő, milliósos bankár másnap fölkeresett s tizezer koronáért megvette a képet.

Aztán... Igen, jött a diadal. Felkapott ügyvéd lettem és felkapott művész. Kettős életet nem soká bírtam. Levettem hát az ügyvédi táblát a ház kapujáról. Elmentem Párisba, Berlinbe, bebarangoltam palettával a külföldet. Feleségem velem. Csodás napokat éltünk... Itthon már vártak. Önálló kiállítást rendeztek számomra, hiszen már professzionista festő lettem. A lapok zengtek, mintha fizették volna őket.

De én nem erről akarok beszélni. Kláriról, az én kis feleségemről.

Éreztem szeretetét, mint az éltető napot. Enyém volt teljesen. Imádoztam. Mint az Istent. Szeretett, mint egy szent, nagy erőt, akire bámulva tekintett föl s akiről tudja, hogy az övé teljesen. Ha szóltam hozzá, csillogó szemmel hallgatta a legapróbb megjegyzésemet. Gondolataim, eszméim fölött lázas örömet érzett. Kacagás volt az életünk. Forró, mámoros tubarózsa a szerelmünk.

De a Múza féltékeny lett. Ez az asszony féltékeny lett a feleségemre s bosszút esküdött ellenem.

Képeim színei elhalványodtak. Merész megrajzolások helyett kétes értékű piccesek kerültek ki eszetem alól. Csókjaiam forróbbak lettek, a feleségem imádata az örvényléshez áll közel. Ha esőpp lába elővillant szoknyája alól, rajongó, meleg, rózsaszínű fityol berult a lelkemre. Versiket írtam hozzá. Becéztem, kényeztettem... Mig egyszer csak azt vettem észre, hogy Klári, az én imádoztott kicsi Klárim, egyre szótlanabb, egyre szórakozottabb lesz. Szavaimat alig érti. El elmereng... Szomorkás lett, csendes...

Miért? Hiszen szerettem, imádoztam. Talán jobban mint eddig összesen.

A lelkem fáj nagyon. Némán türtem. Ime, boldogságot ígértem ennek a drága, okos, szép

asszonynak és... szomorú, bágyadt... A Múza megbosszult. A Múza féltékenysége munkája volt ez!

Kétségbe voltam esve! Nem tudtam dolgozni. Lármas, kemény képek, elrajzolt szemek kacagtak vissza a vásznonról. A Múza elhagyott. Feleségem közönyös lett, csak lelkének alapgyöngésége, anyás melege élt a számomra már. És, mint vészharang, ott kongott az én hecsületes, szent fogadásom, hogy: boldoggá teszem Klárit, mert kötelességem.

Vergődő éjszakákon át a holdfényes esőndben el-elnéztem az én Asszonyomat. Szép volt. Egészséges. Klaszikusan nemes, nyugodt. Ennek a Csodának, ennek a szép Jóságának én vagyok az Átka...

Es így ment ez sokáig. Végre megtaláltam a menekülés útját... egy kis por alakjában.

Tudtam, hogy megöl. Nem egyszerre. Csak lassan. Éveken át. Törő, zuzza idegeimet, de alkotóképességemet visszaadja, legalább arra az időre visszaszítja.

Es ópiumot szedtem attól kezdve.

Forró, ezerszintű álmokat adott. Csodás, tündéri élet vett körül, ha pipám bodor füstjét magam köré teregettem és mellemre szívtam ópiumos mérget... Rémegett a kezem, lázas volt az arcom és alkottam csodás főséges vázákat, új lendülettel, új erővel. Nevem fölcsattant újra. Excentricitás volt a zsánerem. Új, szép, erős színek. Mester voltam újra, élő nevű.

Klári... újra a régi lett. Ragyogó arccsal fogadta csendes szavamat. S egy esőkomat ezerral esőkolta vissza.

Boldog volt tehát... és én is az. Kötelességem teljesítettem. És ez, valami glóriát vont lelkem fölé. Nagyon, nagyon jó embernek éreztem magam s ez a meggyőződés benne lüktetett minden vonalamban, minden lágy, puha képeimben.

De a tükör, a tükör... rémületesen mesélt, ha a lát elmult. Egy züllött ember fenyegetett rám. Beesett, tompa fényű szemem átörbözött éjszakákat fogott rám. S ha ilyenkor végig mentünk feleségemmel az utcákon, tiszteletteljes szánakozás nézte végig testemet, a rongosot. Klári szoborszerű alakját pedig bámulva csodálta a nép.

"Kár hogy így elzúllik..." hallottam sokszor... És mosolyogtam rajta.

A többi gyorsan jött. Vagyont szereztem. Százszekret. És "kötelességemet" is teljesítettem. Hiszen Klári, az én kis Klárikám maga volt a boldogság Istennője.

De... a féltékeny Múza bosszúja elért... Lásd, agybadóltam. És, nincs többé menekvés. Kötelességemet teljesítettem. Magamhoz öleltem a Múzsát, kiszívtam vérét, de ő is összetört...

Köhögés fogta el Vándory Gézákat... Soká tartott a roham. Megizzadt bele...

Klári, a felesége akkor érkezett haza. Gyöngéden, kedvesen, sok-sok szeretettel borul az ura ágyára, elhalmozta Gézákat sok csókkal. Aztán kiment, hogy átöltözzék.

— Te Bandi — folytatta aztán Vándory Géza — tudom, hogy végét járom. Éppen ezért mondtam el neked, hogy tudja legalább valaki, igazán tudja, hogy teljesítettem a kötelességemet, hogy nem voltam rossz, hogy nem voltam züllött és hogy... nagyon szerettem az én Klárikámat!

Másnap aztán meghalt Vándory Géza, csendesen, nyugodtan. Elaludt.

Andor Bandi elhallgatott. A kis vaskályhában elaludt a tűz. Ismét hideg és sötét lett a szoba.

Több darab hizott sertés

eladásával vagyok megbízva. **Értesítést** nyújt **Náray** Rimaszombat, Losonczy u. 47. sz.

Szőlő gyümölcsöst keresek megvételre.

Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Szőlő és gyümölcsfa kezeléshez, valamint méhészetekhez értő ügyes embert keresek.

Fizetés meg egyezés szerint. Lakás: szoba konyhával, istálló és sertésórával a szőlő hegyen.

Ajánlatot kér:

Valaszky Rezső Rimaszombat.

Vizvezeték szerelés

és annak **szakszerű javítását** újból megkezdtem. Raktáron tartok mindenféle felszerelési tárgyakat.

Hlozek János

Rimaszombat, Rákóczi-utca 24.

Árverési hirdetmény.

1067. sz. — **Nyustya** község tulajdonát képező **vendéglő és szálloda 1919. évi február hó 1-től** kezdődő 3 (három) egymásután következő évre Nyustyán, a községhez tartozó folyó évi **február hó 2-án délelőtt 9 órakor** tartandó nyilvános Árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

— Kikiáltási ár 2500 korona.

Árverési feltételek Nyustya községhez tartozó hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nyustyán, 1919. január hó 7-én.

Valkó Arthur s. k., Zéthi István s. k., körjegyző. 2—3 biró.

Új esztergályos műhely.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **Rimaszombatban, a Rózsa-utca 22. szám alatt**

új esztergályos műhelyt nyitottam.

Elvállalok mindenféle e szakmába vágó munkákat, ugyszintén javításokat is jutányos árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását.

Tisztelettel:

2—3

Riedinger Bertalan
esztergályos.

Tanuló felvétetik

Valaszky Rezső óras mester és ékszerész **RIMASZOMBATBAN.**

Árverési hirdetmény.

Lenkey György és neje szüli. Czenthe Anna tornajai lakosok, ügyfeleim megbízásából ezenel közhírré teszem, hogy a tulajdonukat képező, a tornajai 437. számú telekjegyzőkönyvben felvett 1704 □-öl kiterjedésű ház, melléképületek, udvar és kertből álló ingatlan **1919. évi január hó 24-én d. e. 10 órakor Tornaján** ügyvédi irodámban megtartandó önkéntes Árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 60000 (hatvanezer) korona, melyen alul az ingatlan el nem adatik.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben az árverés megkezdése előtt irodámban letétbe helyezni és az árverési vételárnak megfelelően kiegészíteni.

A bánatpénzen felüli vételár hátralék az árverés napjától számított 30 nap alatt esedékesé válik s ennek lefizetése után az ingatlanokat vevő teleknyilvileg nevére irathatja.

Az átiratási költségek és a vételi illeték vevőt terhelik.

Tornajai, 1919. évi január hó 8-án.

Dr. Fenyő Adolf, tornajai ügyvéd.

Eladó ház.

Koháry-utca 9. szám alatti magas földszintes kőház modern igényeknek megfelelő melléképületekkel eladó. — Értékesíteni lehet: **özv. Szöllősy Ferenczénél Szijfartó-utca 16-ik szám** alatt.

Ügyes varrónő

vállal kosztümöket, kabátokat és mindenféle modern ruhák készítését. Cím: **Heimlich, Kossuth-utca 24.**